

TOIMINTAKERTOMUS 2020

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 10.3.2021
kevätkokoukselle esitettäväksi.

Esipuhe:

Vuosi 2020 muutti vapaaehtoistoiminnan toimintaympäristöä varsin konkreettisella tavalla. Covid19-pandemian aiheuttama äkillinen tilanne haastoi yllättävällä tavalla järjestöjen toimintaa. Vuonna 2018 tehdyn vapaaehtoistoiminnan selvityksen mukaan 76 prosenttia vapaaehtoistoiminnasta on kohtaavaa, kasvokkain tapahtuvaa toimintaa, eikä sitä ollut mahdollista toteuttaa totutuin keinoin. Kevään aikana moni vapaaehtoistoiminta löysikin uudenlaisen muodon: syntyi puhelinrinkejä, virtuaalisilla alustoilla toteutettavaa vertaistoimintaa ja yhteistä ulkoilua.

Kansalaisareenalle tilanne näyttäytyi lisääntyneinä konsultaatio- ja sparrausapupyynnöinä. Alueilla etsittiin uusia keinoja tukea ihmisiä, ja hyviä käytäntöjä jaettiin toimiston työnä, valikkoverkostoissa ja webinaareissa.

Vuosi oli ristiriitainen: pandemia heikensi varsinkin jo valmiiksi haavoittuvissa tilanteissa elävien ihmisten tilanteita, ja vapaaehtoisavulle olisi ollut aiempaakin enemmän kysyntää. Toisaalta taas tautitilanne rajoitti vapaaehtoistoiminnan toteuttamista ja se johti joidenkin vapaaehtoistointojen keskeyttämiseen tai supistumiseen ja laittoi vapaaehtoistoimintaa organisoivat tahot miettimään korvaavia toimintakeinoja.

Elokuussa 2020 Suomen kyselytutkimuksen toteuttama kysely auttamisesta antaa rohkaisevia tuloksia auttamishalusta sinänsä: 1000 vastaajasta 66 % kertoi auttaneensa jotakuta avun tarpeessa olevaa, jonka tunti henkilökohtaisesti ja 12 % kertoi auttaneensa jotakuta avun tarpeessa olevaa tuntematonta ihmistä. Vapaaehtoistoiminnan rooli merkityksellisyyden tuojana ei ole kadonnut minnekään. Sille on nyt löydettävä toteuttamiskelpoiset muodot ja kanavat.

Muutos näkyi ja näkyy edelleen myös Kansalaisareenassa. Hyvien käytäntöjen levittämiseksi on nyt aivan uudenlainen tarve. Alueilla tarvitaan selkeästi myös yhteistä pohdintaa sopivista toimintakeinoista, miten vapaaehtoistyötä voidaan toteuttaa turvallisesti. Tarvitaan myös käytännön vinkkejä ja kehittämistyötä, miten pitää kiinni aiemmin toiminnassa olleista vapaaehtoisista.

Vuosi 2020 päättyi tilanteessa, jossa osa vapaaehtoistoiminnasta on edelleen tauolla.

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS 2020	1
Esipuhe	2
Johdanto: Kansalaisareenan strategia ja arvot	4
1. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen: Vapaaehtoistoiminnan asema paranee poliittisessa päätöksenteossa	5
2. Vapaaehtoistoiminnan lisääntyminen, laadun parantuminen ja merkityksen korostaminen	6
2.1 Vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreiden Valikkoverkoston toiminta	6
2.2. Jäsenyhteisöjen kanssa toimiminen	8
2.3 Vapaaehtoismuotojen kehittäminen	9
2.4 Yhteistyö järjestöjen, julkisen sektorin ja yritysten kanssa	10
2.5 Vapaaehtoistyön edistäminen digialustan avulla (2020 - 2022).....	11
3. Vapaaehtoistoiminnan ja Kansalaisareenan tunnetuksi tekeminen	13
3.1 Vapaaehtoisten päivä	13
3.2 Vapaaehtoistoiminnan messut	13
3.3 Vuoden vapaaehtoinen.....	14
3.4 Vertaistuen päivä	15
3.5 Climate Aid	15
3.6 Kansalaisareena tapahtumissa.....	16
4. Vapaaehtoistoiminnan käytänteet paranevat	18
4.1 Jeesaan – nuori vapaaehtoistoiminnassa -hankkeen materiaalit käyttöön	18
5. Viestintä	18
6. Henkilöstö, hallinto ja talous	20
6.1 Henkilöstö	20
6.2 Hallinto.....	21
6.3 Talous	22

Johdanto: Kansalaisareenan strategia ja arvot

Kansalaisareena on vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallinen vaikuttaja Suomessa. Luomme edellytyksiä vapaaehtoistoiminnan määrän lisäämiseksi ja laadun kehittämiseksi.

Parannamme suomalaisen vapaaehtoistoiminnan saavutettavuutta, monimuotoisuutta, innovatiivisuutta ja näkyvyyttä.

Vapaaehtoistoiminta on tärkeää. Se lisää ihmisten ja koko yhteiskunnan hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kasvattaa keskinäistä luottamusta.

Vastaamme toiminnallamme muun muassa näihin toimintaympäristön muutoksiin:

- Merkityksellisyyden kaipuu ja sen etsintä
- Väestöryhmien välinen eriarvoistuminen
- Demokratian muutos ja osallistumistapojen monipuolistuminen
- Väestörakenteen muutos, monikulttuurisuus ja kaupungistuminen
- Ilmastonmuutoksen, luonnonvarojen käytön ja ympäristökysymysten tuomat haasteet
- Talouden, elinkeinoelämän ja työn muutos
- Teknologinen kehitys ja digitalisaatio

Kansalaisareenan visio: Suomi on maailman paras paikka vapaaehtoistoiminnalle

Toimintamme perustuu Kansalaisareenan arvoihin, jotka ovat:

Vastuullisuus
Rohkeus
Avoimuus
Yhdessä tekeminen
Yhdenvertaisuus

Kansalaisareenan strategiset tavoitteet vuosille 2019 - 2022 ovat:

1. Vapaaehtoistoiminnan asema paranee poliittisessa päätöksenteossa
2. Vapaaehtoistoiminta lisääntyy ja sen laatu paranee Suomessa
3. Vapaaehtoistoiminta on tunnettua ja houkuttelevaa
4. Vapaaehtoistoiminnan käytänteet paranevat

1. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen: Vapaaehtoistoiminnan asema paranee poliittisessa päätöksenteossa

Kansalaisareena on vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallinen vaikuttaja ja ainoa kaikkien vapaaehtoistojien edunvalvoja Suomessa.

Kansalaisareena on koordinoanut Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän toimintaa ja huolehtinut siitä, että vapaaehtoisuus näkyy ja kuuluu eduskunnassa. Eduskunnan tukiryhmässä ovat toimineet Kike Elomaa (PS), Eeva-Johanna Eloranta (SDP), Tarja Filatov (SDP), Inka Hopsu (vihr.), Katja Hänninen (vas.), Eeva Kalli (kesk.), Anne Kalmari (kesk.), Hilikka Kemppi (kesk.), Pihla Keto-Huovinen (kok.), Kristian Sheikki Laakso (PS), Mikko Ollikainen (RKP), Pirkka-Pekka Petelius (vihr.), Sari Sarkomaa (kok.), ja Sari Tanus (KD). Ryhmä valitsi puheenjohtajaksi Pirkka-Pekka Peteliuksen ja varapuheenjohtajiksi Katja Hännisen ja Kike Elomaan.

Eduskunnan tukiryhmän yhteydessä on toiminut järjestöverkosto, jossa ovat olleet mukana SOSTE – Suomen sosiaali ja terveys ry, Allianssi, Olympiakomitea, Opintokeskus Sivis ja Sivistysliitto Kansalaisfoorumi.

Kansalaisareena järjesti maaliskuussa seminaarin yhdessä Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän kanssa. Aiheina oli lainsäädäntö liittyen järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan toteuttamiseen, mm. rahankeräyslaki ja yhteisöllinen kansalaistoiminta -lakihanke.

Lausunnot:

Kansalaisareena on vuoden aikana ottanut kantaa seuraaviin lainsäädäntöhankkeisiin:

Kansalaisareena ja sen 23 jäsenjärjestöä ottivat kantaa esitykseen alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta (VN/6450/2019-TEM-6). Lausunnossa tuotiin esille, että tukien siirrot pienemmille organisaatiolle olisi edelleen mahdollistettava, jotta pienillä, vapaaehtoisuuteen perustuvillakin toimijoilla olisi mahdollisuus olla mukana ohjelmien toiminnassa.

Covid19-pandemia vaikutti mm. yhdistysten kokousten järjestämiseen, ja Kansalaisareena lausui oikeusministeriön valmistelemaan yhteisölainsäädännön kokousmenettelyitä koskevaan säädösluonnokseen, jossa käsiteltiin mm. kokouksiin osallistumista etäyhteyden avulla.

Arpajaislain uudistamiseen liittyvässä lausunnossaan Kansalaisareena toi esille pelitoiminnan vastuullisuuskysymyksiä mutta myös sitä, että uudistusta tehtäessä olisi ratkaistava myös edunsaajien toimintaedellytyksiin liittyvä kysymys.

Lisäksi Kansalaisareena on tuottanut materiaalia Martti Hetemäen exit- ja jälleenrakennustyöryhmän kuulemistilaisuuteen tuoden esille vapaaehtoistoiminnan tilannekuvaa.

Kansalaisareena on osallistunut aktiivisesti Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan (KANE) työhön. Toiminnanjohtaja on ollut jäsenenä myös KANEn työjaostossa ja KANEn työryhmässä valmistelemassa KANEn kuntavaalivoittoa.

Kansalaisareena tuotti yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa myös omat kuntavaaliteemat kevään 2021 vaaleihin. Niissä korostuivat vapaaehtoistoiminta erityisesti hyvinvoinnin, kuntalaisten kuulemisen, saavutettavuuden, asiakaspolkujen ja yhteistyön sekä järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmista.

Syksyllä veikkausvoittovaroja saavat järjestöt aktivoituivat yhteistyössä vaikuttamaan järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Myös Kansalaisareena otti osaa #onneksionjoku-kampanjaan, jossa tuotiin esille yleishyödyllisen järjestötoiminnan merkitystä.

Kansalaisareena toteutti elokuussa yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Vastuullinen Lahjoittaminen ry:n kanssa kyselytutkimuksen auttamisesta. Sen pohjalta piirtyi kuvaa siitä, miten suomalaiset ovat auttaneet toisiaan korona-aikana: 67 % kertoo auttaneensa jotakuta läheistä, 12 % jotakuta tuntematonta, ja vapaaehtoistoimintaa organisaatioiden kautta on tehnyt 10,7 % 1000 vastaajasta.

2. Vapaaehtoistoiminnan lisääntyminen, laadun parantuminen ja merkityksen korostaminen

2.1 Vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreiden Valikkoverkoston toiminta

Valikkoverkosto on vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreiden valtakunnallinen verkosto, jota Kansalaisareena koordinoi. Valikkoverkosto on alusta vapaaehtoistoimintaa koordinoivien ammattilaisten ja asiantuntijoiden keskinäiselle kohtaamiselle, yhteistyölle ja vertaistuelle.

Valikkoverkoston kokoonpano vuonna 2020:

Valikkoverkoston muodostavat alueelliset ja temaattiset valikkoryhmät. Vuonna 2020 ryhmien toiminta jatkui koronapandemiasta huolimatta aktiivisena ja ne tapasivat säännöllisesti, tekivät paikallista vaikuttamistyötä ja yhteistä vapaaehtoistoiminnan viestintää, järjestivät koulutuksia ja kesäaikaan myös virkistystä sekä koordinaattoreille että omille vapaaehtoisilleen, järjestivät tapahtumia ja rekrytoivat vapaaehtoisia toimintavuonna pitkälti verkon välityksellä.

Toimintaansa jatkoivat vuonna 2020:

- Espoo, Etelä-Karjala, Helsinki, Helsingfors: Frivilligt på Svenska, Globaalivastuujärjestöt, Huittinen, Hyvinkää, Hämeenlinna, Jokilaaksot, Jyväskylä, Kaakonkulma, Kaarina, Kainuu, Keski-Uusimaa, Kokkola ja Keski-Pohjanmaa, Kotka, Kuopio, Lahti, Lohja, Oulu, Meri-Lappi, Pirkkala, Pohjois-Karjala, Pori, Porvoo, Rauma, Rovaniemi, Salo, Savonlinna, Tampere, Turku, Valkeakoski, Vantaa, Varkaus ja Ylä-Savo.

Vuoden aikana Valikkoverkoston liittyi 4 uutta valikkoryhmää: Koillismaa, Pieksämäki, Riihimäki, Seinäjoki

Vuoden 2020 lopussa ryhmiä oli yhteensä 39.

Ryhmät toimivat aktiivisesti oman alueensa tarpeisiin vastaten. Kansalaisareena tuki paikallisten ryhmien toimintaa kunkin ryhmän tarpeiden mukaan tarjoamalla materiaaleja ja neuvontaa. Ryhmiä tavattiin verkon välityksellä, myös uudet ryhmät perustettiin pääsääntöisesti etäyhteydellä. Kaikkien ryhmien puheenjohtajat soitettiin kertaalleen läpi keväällä ja haastateltiin sekä keskusteltiin heidän kanssaan toiminnan mukauttamisesta pandemia-ajan vaatimuksiin.

Valikkoverkoston koulutusseminaarit ja julkaisu vuonna 2020

Valikkoverkoston tavoite on kasvattaa vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreiden osaamista ja sitä kautta vapaaehtoistoiminnan laatua, saavutettavuutta, yhdenvertaisuutta ja näkyvyyttä. Tätä toteutetaan kahdella tavalla: tuottamalla uutta tietoa koordinaattoreiden käyttöön ja tarjoamalla koordinaattoreille koulutusta.

Vuonna 2020 koulutusseminaarien osallistujamäärä muodostui ennätyskellisen suureksi. Maaliskuun alusta asti kaikki tilaisuudet järjestettiin webinaareina, mikä lisäsi huomattavasti osallistujamahdollisuuksia.

Vuonna 2020 järjestettiin 11 koulutusseminaaria/webinaaria, joihin osallistui yhteensä 1056 vapaaehtoistoiminnan kehittäjää ja koordinoijaa. Tallenteita on todennäköisesti myös katsottu satoja kertoja. Tampereella ehdittiin järjestää helmikuussa live-seminaari ja kaikki myöhemmät tilaisuudet olivat koronapandemian vuoksi webinaareja. Osallistujamäärä vähintään kaksinkertaistui edellisestä vuodesta ja tähän ei ole laskettu lainkaan mukaan tallenteen jälkikäteen katsoneita.

Seminaarin ja webinaarien nimet/teemat sekä alueelliset järjestäjäyhteistyökumppanit ja palautteiden yleisarvosanat olivat: 13.2 Tampere: Työkaluja turvallisempaan vapaaehtoistoimintaan **8,7**, 17.3 Jyväskylä: Tempaudu mukaan – Merkityksellistä vapaaehtoistoimintaa **8,7**, 8.5 Sitoutuminen vapaaehtoistoimintaan (ostettu OSANAlta) **9,0**, 2.6 Espoo: Fyysinen etäisyys – sosiaalinen läheisyys vapaaehtoistoiminnassa **8,4**, 9.6 Vieraanvaraisuus vapaaehtoistoiminnassa (ostettu Kanssalalta) **9,3**, 17.9 Kajaani: Osaamista vapaaehtoistoiminnasta **8,5**, 23.9 Frivillig på Svenska (Helsingfors: Inkludera fler i föreningslivet **9,1** 6.10 Turku: Hyvinvointia vapaaehtoistoiminnasta **8,5**, 21.10 Vertaistuen päivän webinaari yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton sekä Suomen Pakolaisavun kanssa **8,7**, 11.11 Kotka: Palvelumuotoiltu vapaaehtoistoiminta **8,8**, 31.12 Oulu: Perinteinen syysseminaari tällä kertaa webinaarina **9,0**.

Kansalaisareenan sivuille seminaarista ja webinaareista saatiin 34 tuotosta / pysyvästi katsottavaksi jäävää tallennetta.

Vuonna 2020 tuotettiin artikkelijulkaisu Vertaistuen moninaisuus, johon kirjoitti 33 alan ammattilaista ja osajaa. Julkaisu oli ennätyslaaja, 204 sivua. Julkaisun valmistuminen meni täpärästi vuoden 2021 puolelle, joten siihen kirjattiin julkaisuajankohdaksi 2021, vaikka julkaisu luovutettiin taittoon 2020 vuoden puolella. Julkaisu jatkoi Kansalaisareenan pitkäaikaista historiaa vertaistoiminnan saralla.

Arviointi:

- Ennätysmäärä koordinaattoreita pääsi osallistumaan koulutuksiin niiden verkkoon siirtymisen ansiosta
- Ryhmien toiminta saatiin erinomaisesti siirrettyä etänä toteutettavaksi ja ryhmät kehittivät yhdessä uusia vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia korona-aikaan sekä osa ryhmistä osallistui paikallisen riskiryhmien kauppa-avun jne. toteuttamiseen
- Vertaistukijulkaisu nostaa Kansalaisareenan profiilia vertaistuen saralla. Myös vertaistuen päivän webinaari sai erittäin hyvää palautetta.
- Uusien ryhmien perustamismäärä (4) jäi aiempia vuosia pienemmäksi. Toisaalta koulutusten ja koulutuksiin osallistujien määrä nousi edellisestä vuodesta ja ryhmien määrää on syytä kasvattaa maltilliseen tahtiin, jotta uusia ryhmiä voitaisiin myös tukea toiminnan alussa. Henkilöresurssia oli puolen vuoden ajan (1.3. - 31.8.) vain noin 50 % edellisestä vuodesta, mihin nähden kuitenkin toiminta toteutui varsin hyvin (ainoa ero suoritteissa edelliseen vuoteen oli uusien perustettujen ryhmien määrässä).

2.2. Jäsentyhteisöjen kanssa toimiminen

Jäsentyhteisöjen kanssa toimimisen tavoitteena on auttaa jäsentyhteisöjä tekemään vapaaehtoistoimintaansa tunnetuksi, lisäämään osaamistaan vapaaehtoisten koordinoinnissa sekä kasvattamaan vapaaehtoistensa määrää. Jäsentyhteisöjä kutsuttiin mukaan Valikkoverkoston toimintaan, käyttämään Vapaaehtoistyö.fi-palvelua sekä osallistumaan Vuoden vapaaehtoinen -, Vapaaehtoisten päivä - ja Kansainvälinen vertaistuen päivä - kampanjoihin.

Tammikuussa toteutettiin sidosryhmäkysely, jonka tuloksia käytettiin arvioinnin lisäksi toiminnan kehittämiseen. Vastaajat toivoivat muun muassa enemmän verkkotapaamisia, jotta toimintaan olisi helpompi osallistua. Koronapandemian vuoksi kaikki Kansalaisareenan tapahtumat 10.3.2020 jälkeen toteutettiin verkossa. Muun muassa yhdistyksen kokouksissa osallistujamäärät olivat suuremmat kuin perinteisessä fyysisessä kokouksessa, ja erityisesti muualla kuin Etelä-Suomessa sijaitsevien jäsentyhteisöjen edustajat kokivat osallistumisen helpoksi.

Syksyllä erityisesti STEA-avustuksia saavien jäsentyhteisöjen kanssa käytiin keskustelua siitä, miten järjestörahoituksen leikkaus vaikuttaisi näiden kohderyhmiin ja vapaaehtoiisiin. Kansalaisareena osallistui jäsentyhteisöiltä kerätyn tiedon pohjalta SOSTEn koordinoimaan Onneksi on joku! -kampanjaan ja toi esille, että vapaaehtoistoiminta on yhteiskunnallisesti merkittävää ja siksi sen koordinointiin ja kehittämiseen tarvittavat resurssit oli tärkeää turvata.

Jäsentyhteisöjen omista, vapaaehtoistoimintaan liittyvistä kampanjoista sekä vapaaehtoistoiminnan koulutuksista ja työpaikoista viestittiin Kansalaisareenan uutiskirjeessä ja sosiaalisen median kanavissa. 29 jäsentyhteisöä osallistui Instagram-postaussarjaan, jossa tuotiin esille jäsentyhteisöjen toimintaa ja tavoitteita.

Useiden jäsenyhteisöjen kanssa tehtiin tiiviimpää kehittämistyötä. Lotta Ypyä valmisteli Kansalaisareenan tilauksesta yhteisöpedagogi YAMK -opinnäytetyötä johtamistehtävissä olevien vapaaehtoisten psykososiaalisesta hyvinvoinnista. Opinnäytetyötä varten toteutettiin laaja kysely kohderyhmälle eli johtamistehtävissä oleville vapaaehtoisille. Yhteistyö jäsenyhteisöjen kanssa oli olennaista vastaajien löytämiseksi. Lisäksi Kansalaisareena toteutti vertaissparrausta Kalliolan Setlementin ja Diakonissalaitoksen Kansala-hankkeen kanssa ja antoi Omaishoitajaliitolle neuvoja liiton uuden Vapaaehtoistoiminnan Salkun kokoamisessa.

Tapahtumia, joissa Kansalaisareenan työtä ja jäsenyhteisöjen vapaaehtoistoimintaa olisi voinut tehdä tunnetuksi, ei vuonna 2020 ollut vallitsevien koronarajoitusten vuoksi. Kansalaisareenalla ei myöskään olisi ollut henkilöresurssia laajemman tapahtumaosallistumisen toteuttamiseksi.

Arviointi:

- Verkko-osallistumismahdollisuus keskeisiin toimintamuotoihimme on tärkeää myös pandemian hellittäessä.

- Kansalaisareenan yhteisöjäsenten määrä kasvoi hitaammin (5 % kasvu edellisvuoteen nähden) kuin edeltävänä vuonna. Vuoden lopussa Kansalaisareenaan kuului 128 yhteisöjäsentä. Jäsenmäärän kasvattamiseksi selvitettiin, kuinka moni Valikkoverkoston kuuluvista yhteisöistä ei vielä ole Kansalaisareenan jäsen, ja laadittiin suunnitelma uusien jäsenyhteisöjen hankkimiseksi.

2.3 Vapaaehtoismuotojen kehittäminen

Kansalaisareenan vapaaehtoistoimintaa toteutettiin 12.3.2020 jälkeen ainoastaan etänä. Tapahtumiin liittyviä vapaaehtoistehtäviä ei ollut suunnitelmista poiketen tarjolla, sillä Vapaaehtoistoiminnan messut päätettiin peruuttaa, Sosiaalifoorumi siirtyi verkkoon eikä Maailma kylässä -festivaali toteutunut. Vapaaehtoiset tekivät käännöstöitä, kirjoittivat Verkkoareenaan sekä toimivat vapaaehtoistoiminnan mentorina.

Uusia vapaaehtoistehtäviä kehitettiin yhdessä vapaaehtoisten kanssa. Syksyn alussa käynnistettiin vapaaehtoistoiminnan mentori -toiminta ja koulutettiin kuusi mentoria. Vapaaehtoistoiminnan mentorit ovat vapaaehtoisia, jotka auttavat vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneita henkilöitä löytämään itselleen sopivaa toimintaa ja kulkevat mentoroitavien rinnalla myös vapaaehtoistoiminnan alkaessa. Mentoroitavia etsittiin muun muassa Kansalaisareenan valikkoryhmien, Diakonissalaitoksen Vamos-toiminnan sekä Helsingin kaupungin kuntouttavan työtoiminnan kautta.

Vapaaehtoisten opas käännettiin englanniksi ja oppaasta viestittiin Kansalaisareenan vapaaehtoisille. Vapaaehtoistehtävistä viestittiin suomeksi ja englanniksi. Matalan kynnyksen vapaaehtoistehtäviä on tavallisesti ollut tarjolla tapahtumien yhteydessä, mutta tapahtumien puuttuessa matalan kynnyksen vapaaehtoistehtäviä oli haastavaa tarjota.

Vapaaehtoiset kertoivat palautekyselyssä, että koronapandemia vähensi tai esti kokonaan osallistumisen Kansalaisareenan vapaaehtoistoimintaan. Etänä tehtävän vapaaehtoistyön, kuten käännöstehtävien kysyntä kuitenkin kasvoi. Yhteiskunnassa yleisesti nähty auttamisen halu ilmeni siten, että Kansalaisareenaan tuli huomattavasti aiempaa enemmän yhteydenottoja yleisesti vapaaehtoistoimintaa koskien. Yleisesti vapaaehtoistoiminnasta

kiinnostuneita ohjattiin etsimään tehtäviä vapaaehtoistyö.fi-palvelusta, ja syksystä alkaen heille tarjottiin myös vapaaehtoistoiminnan mentorointia.

Vapaaehtoiset tuottivat 3 kirjoitusta, 24 käännettyä Verkkoareenan artikkelia ja 2 käännettyä verkkosivua. Vapaaehtoistoiminnan mentoreiden tavoittamista henkilöistä ei ole vielä tilastotietoa saatavilla.

Arviointi:

- Vapaaehtoiset saivat osallistua uusien vapaaehtoistehtävien ideointiin ja kehittämiseen.
- Aktiivisia vapaaehtoisia oli 19, mikä oli toiminnan näkökulmasta ja erityisesti tapahtumien puuttuessa riittävä määrä.
- Vapaaehtoisille tehdyssä kyselyssä vapaaehtoiset mainitsivat toiminnan hyödyiksi kokemuksen yhteisöön kuulumisesta, uudet virikkeet sekä tunteen merkityksellisestä tekemisestä. Vapaaehtoiset kokivat tehtävien sopivan hyvin osaamiseensa ja aikatauluihinsa.
- Kanavia mentoroitavien löytämiseksi vapaaehtoistoiminnan mentoreille tulee kehittää.

2.4 Yhteistyö järjestöjen, julkisen sektorin ja yritysten kanssa

Kansalaisareena teki vuoden 2020 aikana yhteistyötä järjestöjen, julkisen sektorin, oppilaitosten ja yritysten kanssa sekä edisti sektoreiden välisiä kumppanuuksia. Kansalaisareenan pitkäjänteinen työ sektorirajat ylittävän yhteistyön puolesta näkyi siinä, että poikkeusaikana järjestöt, seurakunnat, julkinen sektori ja yritykset kykenivät tehokkaaseen yhteistyöhön haavoittuvien kohderyhmien auttamiseksi.

Toiminnanjohtaja toimi kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEssa sekä neuvottelukunnan että työjaoston jäsenenä. Kansalaisareenan edustaja oli mukana seuraavissa ohjausryhmissä, toimikunnissa ja verkostoissa: Kestävän kehityksen toimikunta, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Meidän projekti, VAHVA-verkosto ja Elämänote - hankkeen ohjausryhmässä.

Kansalaisareena on melko tuore Kansalaisfoorumin jäsenjärjestö. Vuoden aikana yhteistyötä viritettiin tiedottamalla Kansalaisareenan jäsenyhteisöille Kansalaisfoorumin jäseneduista ja koulutuksista. Kansalaisareenan järjestöpäällikkö osallistui panelistina Kansalaisfoorumin yhdistys- ja vapaaehtoistoimintaa käsittelevään tapahtumaan.

Yhteistyö SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n kanssa oli tiivistä. Kansalaisareena osallistui SOSTEn Onneksi on joku! -kampanjaan ja teki vaikuttamisviestintää järjestörahoituksen säilyttämisen puolesta korostaen vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallista arvoa. Kansalaisareena tuotti sisältöjä SOSTEn Järjestöoppaan Vapaaehtoistoiminta-osioon.

Laurea-ammattikorkeakoulun ja SOSTEn kanssa järjestettiin maaliskuun alussa vapaaehtoistoiminnan työpaja noin 70 opiskelijalle. Humanistisen ammattikorkeakoulun (HUMAK) kanssa käynnistettiin opinnäyteyhteistyö johtamistehtävissä olevien

vapaaehtoisten hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Kansalaisareenan viestinnässä kerrottiin muun muassa Omnian, Keudan ja HUMAK:in tarjoamista järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan opinnoista.

Kansainvälisen työn osalta Kansalaisareena osallistui eurooppalaisen kattojärjestön Center for European Volunteering (CEV) toimintaan. Kansalaisareenan järjestöpäällikkö osallistui CEV:n yleiskokoukseen marraskuussa verkon kautta.

Kansalaisareena toimi Sosiaalifoorumin vastuu- ja tilijärjestönä. Sosiaalifoorumi toteutettiin verkkotapahtumana elokuussa 2020.

Verkkoareenan yhteistyö HUMAK:in kanssa jatkui, ja Verkkoareenaan saatiin kirjoituksia myös Kansalaisfoorumin, SOSTEn ja Opintokeskus Siviksen asiantuntijoilta.

Arviointi:

- Kansalaisareena osallistui monipuolisesti järjestö- ja muihin yhteistyöverkostoihin ja lisäsi yhteistyötä erityisesti SOSTEn ja Kansalaisfoorumin kanssa.
- Oppilaitosten kanssa tehtiin monipuolista yhteistyötä. Yhteistyön tuloksena muun muassa valmistuu vuonna 2021 opinnäytetyö johtamistehtävissä olevien vapaaehtoisten hyvinvoinnin vahvistamisesta.
- Yritysyhteistyöhön ei koronatilanteen vuoksi panostettu.

2.5 Vapaaehtoistyön edistäminen digialustan avulla (2020 - 2022)

Suunnitelmat Kansalaisareenan ylläpitämän Hiiop100.fi-verkkopalvelun ja Kirkkopalvelujen vuonna 2015 lanseeraaman Vapaaehtoistyö.fi-verkkopalvelun yhdistämiseksi aloitettiin jo vuonna 2019. Yhteistyöstä laadittiin aiesopimus sekä Ak-hankehakemus STEAlle. Uudistuksella haluttiin luoda valtakunnallinen vapaaehtoistehtävien välityspalvelu, joka on helppokäyttöinen ja saavutettava. Uuden palvelun on tarkoitus vastata entistä paremmin vapaaehtoisten ja vapaaehtoistehtävien tarjoajien tarpeisiin.

Vuoden 2019 aikana Kansalaisareena ja Kirkkopalvelut aloittivat uuden sivuston Design Sprint -palvelumuotoilun Vere Oy:n johtamana. Syksyn ja talven aikana uudelle palvelulle luotiin visio, asiakaspersoonat, asiakaspolku, käyttötapaukset ja rautalankamallit.

Alkuvuodesta 2020 aloitettiin digitaalisten protosivujen testaus. Testauksen tarkoitus oli varmistaa, että kehitetyt rautalankamallit olivat intuitiivisesti helppokäyttöiset ja loogiset. Testattavat yhdeksän vapaaehtoista ja neljä tehtävántarjoajaa kokeilivat sivujen eri toimintoja käyttäen ns. ajattele ääneen -metodia. Saadun palautteen avulla sivuja ja toimintoja muokattiin paremmin vastaamaan käyttäjien toiveita.

Vapaaehtoistyön edistäminen digialustan avulla -hanke (Vapaaehtoistyö.fi-hanke) aloitettiin STEAn Ak-avustuksella maaliskuussa 2020. Ensimmäisen toimintavuoden tärkeimmät toimenpiteet liittyivät palvelu-uudistukseen. Kevään aikana tehtiin selvitys teknisistä vaatimuksista, teknologiavalinta ja graafinen suunnitelma sekä aloitettiin palvelun koodaus. Palvelun rakentaminen tehtiin tiiviissä yhteistyössä Vapaaehtoistyö.fi-tiimin kanssa. Tiimi

myös tuotti sivuston tekstit, käyttöehdot, saavutettavuusselosteen ja tietosuojalausekkeen suomeksi, ruotsiksi (ostopalvelu) ja englanniksi.

Vapaaehtoistyö.fi-palvelun sosiaalisen median tileinä päätettiin seuraajamäärien perusteella pitää Kansalaisareenan Hiiop100.fi:n Facebook-tili ja Kirkkopalvelujen Vapaaehtoistyö.fi:n Twitter-tili. Sosiaalisessa mediassa mainostettiin palvelun lanseerausta, blogeja ja vapaaehtoistehtäviä.

Aluksi viestinnän ensisijainen tarkoitus oli varmistaa nykyisten Vapaaehtoistyö.fi- ja Hiiop100.fi-palvelujen käyttäjien sujuva siirtyminen uuden palvelun käyttäjiksi. Lanseerauksen yhteydessä syyskuussa toteutettiin kampanja, jossa viestittiin uudesta Vapaaehtoistyö.fi-alustasta ja vapaaehtoistoiminnan merkityksestä. Markkinointikanavana käytettiin mediaviestintää, radiomainontaa (kampanja-aika 23. - 29.9.) ja somekanavia. Lisäksi uudella verkkosivulla julkaistiin blogitekstejä.

Tehtävantarjoajille järjestettiin syys-lokakuussa viisi käyttökoulutuswebinaaria. Osallistujia koulutuswebinaareissa oli yhteensä 369. Tämän lisäksi pidettiin 10 live- ja etäkoulutusta ja esittelyä, joihin osallistui yhteensä yli 60 henkilöä.

Viimeisestä käyttökoulutuswebinaarista tehtiin tekstitetty tallenne, joka on vapaasti katsottavissa verkkopalvelussa. Vapaaehtoisille ja tehtävantarjoajille tehtiin palvelun kirjalliset ja kuvalliset käyttöohjeet, jotka ovat ladattavissa verkkopalvelusta. Käyttäjille tarjottiin käyttäjäneuvontaa sähköpostitse, puhelimitse ja etävideoyhteyksien avulla.

Uuden Vapaaehtoistyö.fi-palvelun aktiivisten käyttäjien määrästä vuonna 2020 on vaikea antaa arviota, sillä kaikki vanhan palvelun tiedot siirrettiin/siirretään automaattisesti uuteen palveluun. On oletettava, että osa siirretyistä organisaatiotileistä, tehtävien tarjoajista ja vapaaehtoisista eivät enää ole aktiivisessa toiminnassa. Myös automaattisen tietojensiirron ongelmat ja viivästyminen vuoteen 2021 vaikeuttavat arvion tekemistä.

Arviointi:

- Palvelumuotoilun avulla suunniteltu ja kehitetty uudistunut Vapaaehtoistyö.fi-verkkopalvelu lanseerattiin 23.9.2020.
- Radiokampanjan kokonaiskohderyhmän (9+-vuotiaat Suomessa asuvat) tavoitavuus eli nettopeitto oli 26,33 % (1 308 480 nettokontaktia) ja käyttäjäprofiiliin perustuvan kohderyhmän (50+-vuotiaat naiset) nettopeitto oli 26,02 % (319 300 nettokontaktia).
- Lanseerauskampanjan aikana 21. - 27.9. Facebook-mainontaan käytettiin 1550 € ja kampanja tavoitti yhteensä 116 103 henkilöä.
- Viidessä käyttökoulutuswebinaarissa oli yhteensä 369 osallistujaa. Yksi webinaari tallennettiin, tekstitettiin ja jaettiin verkkosivustolla.
- Palvelun arvioidut käyttäjämäärät vuoden 2020 lopulla olivat noin 760 organisaatiota, 2300 tehtävien tarjoajaa ja 25 600 vapaaehtoista.
- Tehtäviä julkaistiin loka-joulukuussa 408 kappaletta (osa on uudelleenaktivoituja tehtäviä, jotka ovat siirtyneet vanhasta palvelusta).
- Sivujen katselukerrat loka-joulukuussa olivat 177 591 ja käyttäjämäärä 62 158.
- Palvelun Kokemuksia-osiossa julkaistiin 5 blogia.

3. Vapaaehtoistoiminnan ja Kansalaisareenan tunnetuksi tekeminen

3.1 Vapaaehtoisten päivä

YK:n kansainvälistä Vapaaehtoisten päivää vietetään vuosittain 5.12. Kansalaisareena koordinoi päivän viettämistä Suomessa. Vuonna 2020 Vapaaehtoisten päivää juhlistettiin Suomessa 4.12., jolloin palkittiin myös Vuoden vapaaehtoinen 2020. Vapaaehtoisten päivä nivoutui yhteen Vuoden vapaaehtoinen -kampanjan kanssa, ja kampanjat tukivat toisiaan.

Vapaaehtoisten päivän kampanjalla kannustettiin vapaaehtoistoiminnan järjestäjiä kiittämään vapaaehtoisiaan, tarjoamaan vapaaehtoistoimintaa ja nostamaan esille vapaaehtoistoiminnan merkitystä. Vapaaehtoisia kannustettiin löytämään itselleen sopiva vapaaehtoistehtävä Vapaaehtoistyö.fi-sivustolta. Kansalaisareena tarjosi valmiita kuva- ja tekstipohjia somejakoja varten. Vapaaehtoisten päivän materiaalia julkaistiin myös ruotsiksi ja englanniksi.

Kansalaisareenan Vapaaehtoisten päivään liittyvä somekampanja alkoi 1.12. Tekojen tiistaina ja jatkui joulukuun ensimmäisen viikon loppuun. Vapaaehtoisten päivänä julkaistiin myös Kansalaisareenan blogikirjoitukset Kuntaliiton ja SOSTEn blogeissa.

Kampanjaan osallistui suuri määrä Kansalaisareenan jäsenyhteisöjä ja valikkoryhmiä, vapaaehtoistoiminnan tarjoajia ja vapaaehtoisia vapaaehtoistoiminnan eri toimialoilta. Vapaaehtoisten päivä näkyi laajalti sosiaalisessa mediassa ja oli Twitterissä Suomen puhutuimpia aiheita. Tunnisteella #vapaaehtoistenpäivä twiitattiin joulukuun ensimmäisellä viikolla lähes 250 postausta.

Arviointi:

- Kansalaisareenan jäsenyhteisöt, valikkoryhmät ja vapaaehtoistoiminnan tarjoajat sekä monet yksittäiset vapaaehtoiset ovat vahvasti sitoutuneet Vapaaehtoisten päivän kampanjaan. Kansalaisareenan kuva- ja tekstipohjia hyödynnettiin somessa laajasti, ja sidosryhmät toivat esille vapaaehtoistoiminnan merkitystä myös omilla Vapaaehtoisten päivän kampanjamateriaaleillaan.

3.2 Vapaaehtoistoiminnan messut

Toimintasuunnitelmassa tavoitteena oli järjestää Vapaaehtoistoiminnan messut syyskuussa Musiikkitalolla. Messujen suunnittelu käynnistyi alkuvuodesta. Koronapandemian vuoksi Kansalaisareena ennakoi, että yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvät rajoitukset jatkuvat myös syksyllä, ja epävarmassa tilanteessa myös vapaaehtoistoiminnan järjestäjien on vaikea sitoutua tapahtumaan. Niinpä huhtikuussa tehtiin päätös tapahtuman peruuttamisesta.

Kansalaisareena toteutti maaliskuussa yhdessä SOSTEn kanssa Vapaaehtoistoiminnan työpajan Laurean opiskelijoille Tikkurilan kampuksella. Tapahtumaan osallistui 10 vapaaehtoistoiminnan tarjoajaa ja 70 opiskelijaa. Myös marraskuulle valmisteltiin vastaavaa tapahtumaa, mutta tapahtuma peruuntui yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvien rajoitusten vuoksi.

3.3 Vuoden vapaaehtoinen

Vuoden vapaaehtoinen -kampanjan tarkoitus on lisätä vapaaehtoistoiminnan arvostusta ja näkyvyyttä. Kansalaisareena on jakanut palkinnon vuodesta 2013 alkaen yhtä poikkeusta lukuun ottamatta joka vuosi. Vuonna 2020 palkinto jaettiin seitsemättä kertaa. Kampanja etenee siten, että yleisö asettaa ehdokkaat ja äänestää näitä, ja lopullisen valinnan kymmenen finalistin joukosta tekee Kansalaisareenan kokoama Vuoden vapaaehtoinen -raati. Palkinnon saaja voi olla pitkän linjan vapaaehtoistoimija tai uusi tulokas, joka toimii vapaaehtoisena suurella sydämellä ja innostaen missä päin Suomea tai millä alalla tahansa. Hän voi olla yhteisön kantava voima, taitava innostaja, kekseliäs toiminnan kehittäjä, siltojen rakentaja, erilaisten kohtaamisten synnyttäjä tai muuten ansioitunut ja aktiivinen vapaaehtoinen.

Vuonna 2020 kampanja keräsi yhteensä 61 ehdokasta 38:lta eri paikkakunnalta. Hyväksytyjä ääniä annettiin verkossa ja paperisilla äänestyslistoilla yhteensä 7849 kpl.

Vuoden vapaaehtoinen -ehdokkaat ja -äänät 2013–2020*

Vuosi	2020	2019	2018	2017	2016	2014	2013
Ehdokkaita	61	86	68	68	82	91	112
Hyväksytyjä ääniä	7849	10 414	13 314	5 640	12 909	6 212	6 225
Voittaja	<u>Paula-Sirkka Vähämäki</u> (Ylöjärvi)	<u>Inka Setälä</u> (Kotka) ja <u>Lea Grönlund</u> (Helsinki)	<u>Jouko the street Barber</u> (Helsinki) ja <u>Tapani Vainikainen</u> (Vantaa)	<u>Heidi Furu</u> (Espoo)	<u>Brother Christma</u> s (Tuusula)	<u>Matti Itkonen</u> (Tampere)	<u>Jukka Virta</u> (Rauma)

*Vuonna 2015 palkittiin Vuoden vapaaehtoisen sijasta Vuoden vertaiskuva.

Vuoden vapaaehtoinen -palkinto jaettiin kansainvälisen Vapaaehtoisten päivän alla 4.12.2020. Vuoden vapaaehtoiseksi 2020 valittiin Paula-Sirkka Vähämäki Ylöjärveltä. Paula-Sirkka toimii vapaaehtoisena tukihenkilönä Tampereen mielenterveysseuran kriisikeskus Osviitassa. Hän on osallistunut toimintaan jo 21 vuoden ajan kohdaten asiakkaita sekä kasvotusten että puhelimitse. Covid-19-pandemian aikana hän on päivystänyt aktiivisesti kattojärjestö MIELI Suomen mielenterveys ry:n valtakunnallisessa kriisipuhelimessa, ja auttanut lisävuoroin purkamaan puhelujonoja. Kansalaisareena haluaa kiinnittää huomion siihen, että suurin osa Suomessa tehtävästä vapaaehtoistyöstä tapahtuu pitkäjänteisesti. Näiden lisäksi omaehtoinen vapaaehtoistoiminta luo yhteisöllisyyttä ja kohtaamisia, jotka eivät muuten välttämättä syntyisi.

Äänestyksen kymmenen kärkeen pääsivät voittajan lisäksi Elina Kataja (Hattula), Riitta Holmlund (Helsinki), Janne Leskinen (Helsinki), Anna-Kaisa Martikka (Joutseno), Marja Hirvonen (Kajaani), Jarmo Lautamäki (Mikkeli), Maija-Lotta Vauramo (Mynämäki), Tiia Brockman (Oulu) ja Heikki Salmela (Vimpeli). Kansalaisareenan viestintä teki kymmenestä finalistista henkilöjutut VerkkoAreenaan.

Arviointi:

- Vuoden vapaaehtoinen -ehdokkaiden äänestysmäärä (7849 kpl) pysytteli tavoitetasolla.
- Ehdokasasettelussa näkyi alueellinen monimuotoisuus: ehdokkaita oli 38:lta eri paikkakunnalta. Yksi ehdotus kirjoitettiin ruotsiksi, muut suomeksi. Ehdokkaat edustivat pääasiassa sosiaali- ja terveysalan järjestöjen vapaaehtoistoimintaa, mutta myös ympäristöön liittyvä toiminta ja omaehtoinen vapaaehtoistoiminta olivat hyvin edustettuja.
- Kansalaisareenan kampanjoista Vuoden vapaaehtoinen on selkeästi eniten perinteistä mediaa kiinnostava. Vuoden vapaaehtoisesta kirjoitettiin ainakin 20 eri juttua ympäri Suomea.
- Vuonna 2020 Kansalaisareena teki yhteistyötä Vuoden vapaaehtoisten 2019 Inka Setälän ja Lea Grönlundin kanssa mm. ideoiden miten vapaaehtoistoiminnan näkyvyyttä voisi lisätä entisestään. Inka ja Lea toimivat myös Vuoden vapaaehtoisen 2020 valitsijaraadissa.

3.4 Vertaistuen päivä

Kansainvälistä vertaistuen päivää vietetään lokakuun kolmantena torstaina. Vuonna 2020 Suomen tapahtuma järjestettiin poikkeuksellisesti 21.10. Tilaisuus järjestettiin koronapandemian vuoksi webinaarina, mutta se oli osallistujamäärän ja osallistujapalautteen perusteella suosittu. Webinaarissa oli kaksi pidempää esitystä: Emmi Hela ja Päivi Hietanen, Ensi- ja turvakotien liitto ry:stä puhuivat aiheesta *Häpeästä voimavaraksi! – Vertaistuen merkitys haasteellisissa elämäntilanteissa* ja Dora Puhakka Suomen Pakolaisavusta aiheesta *Intersektionaalisuus vertaistoiminnassa*. Osallistujia oli 72, minkä lisäksi tilaisuudesta tuli tallenne jakoon.

Webinaarin ohella Kansalaisareena tuotti Valikkoverkostolle ja muille sidosryhmilleen materiaalia vertaistukijoita kiittävään Suuri kiitos -kampanjaan.

Arviointi:

- Tilaisuuden siirtäminen webinaariksi onnistui hyvin. Osallistujamäärä kaksinkertaistui edellisestä vuodesta
- Puheenvuorot koettiin palautteen perusteella erittäin kiinnostaviksi
- Materiaalia kiitoskampanjaan kannattaa vuosittain tuottaa, sitä kysyttiin jälleen jo hyvissä ajoin eli sidosryhmät yhdistävät kampanjan Kansalaisareenaan

3.5 Climate Aid

Kansalaisareena toimi ensimmäistä kertaa 06/2019–01/2020 toteutetun Climate Aid -projektin kotipesänä. Climate Aid on aktivoiva ilmastoliike, joka sisälsi seuraavanlaisia elementtejä: kampanja-aika 10.10 - 6.12.2019 (mahdollisuus tehdä lahjoitus hiiltä sitoviin kohteisiin), Climate Aid -viikko 18. - 24.11, jolloin kuka tahansa sai järjestää Climate Aidin nimissä aiheeseen sopivan tapahtuman saaden sen brändättynä Climate Aid -nettisivujen tapahtumakalenteriin, Climate Aid Finland -konsertti 23.11. Helsingin Musiikkitalolla.

Samalla järjestettiin myös nuorille suunnattu Climate Aid Youth -tapahtuma Musiikkitalon aulassa. Lisäksi ennen pääkonsertin alkua Musiikkitalon aulassa esiintyi musiikkiopistojen lapsisoittajia omilla ohjelmanumeroillaan.

Climate Aidia suunniteltiin ja työstettiin useissa työpajoissa, jotka koostuivat niin asiantuntijoista kuin innokkaista vapaaehtoisista. Impact-kohteiksi valikoitui Environment Onlinen (ENO:n) globaali puiden istutus, sekä Suomen luontoliiton (SLL:n) Hiilipörssin soiden ennallistaminen. Projektin päärahoittajana toimi SITRA 70 000 eurolla ja lisäksi mukana olivat: SAK, STTK, EK, Akava, Neste, Fortum, Helen, S-ryhmä, Tieto ja Varma, jotka rahoittivat Climate Aid Finland -konserttia kukin 5000 euron panoksella (poikkeuksena EK 7000 euron tuella). Tämän lisäksi mainitut organisaatiot lahjoittivat eri summia Climate Aid -lahjoituskohteille kampanja-aikana (10.10 - 6.12.2019). Pro bono -työllä projektia tukivat Ellun Kanat ja Positive Impact.

Climate Aidin tavoitteena oli tarjota ihmisille, yhteisöille ja organisaatioille erilaisia tapoja olla mukana yhteisessä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Tavoitteena oli myös pyrkiä helpottamaan ilmastoahdistusta toiminnan ja yhdessä tekemisen kautta. Vuonna 2019 EU-puheenjohtajakauden aikana tavoitteena oli lisäksi tuoda Suomen vahva ja monipuolinen vapaaehtoistoiminnan kulttuuri arvokkaasti ja näkyvästi esille. Climate Aidin onnistumisen kannalta mitattavissa olevina tavoitteina voidaan pitää tapahtumien määrää Climate Aid -viikolla, 23.11.2019 Järjestetyn Climate Aid Finland -konsertin lippujen menekki ja kampanja-aikana 10.10 - 6.12.2019 kertyneet lahjoitukset puiden istutukseen ja soiden ennallistamiseen.

Arviointi:

- Koko projektin aikana Climate Aid osallisti 383 henkilöä vapaaehtoisstatuksella eri rooleissa. Tämän lisäksi mukana oli valtava määrä sidosryhmiä ja yhteisöjä.
- Climate Aid Finland -konsertin osallistujat: 1691/1700 varattua lippua (tieto Musiikkitalon lipunmyynnistä konserttipäivänä 23.11.2019).
- Climate Aid -viikko (18. - 24.11): yhteensä 18 tapahtumaa ja lisäksi tukijoiden noin 10 omaa tapahtumaa.
- Climate Aid keräsi runsaasti medianäkyvyyttä (mm. Yle ruotsinkielinen radio, Yle Puhe, Huvudstadsbladet ja Helsingin Sanomien verkkojulkaisu)
- Puiden istuttaminen lahjoituskohteena keräsi yhteensä 82 217 €. Tällä rahalla istutetaan noin 80 000 puuta ja nämä puut sitovat hiilidioksidia vuodessa noin 320 000 kiloa.
- Soiden ennallistaminen lahjoituskohteena keräsi yhteensä 11 420 €. Tällä rahalla ennallistetaan noin 10,40 hehtaaria ojitettua suota ja ennallistettu suoalue estää noin 7771 kilon hiilivuodon ilmakehään vuodessa.

3.6 Kansalaisareena tapahtumissa

Kansalaisareena järjesti vuonna 2020 seuraavat kampanjoihin liittymättömät tapahtumat.

- YK:n kansainvälistä Vapaaehtoisten päivää vietetään vuosittain 5.12. Kansalaisareena koordinoi päivän viettämistä Suomessa. Vuonna 2020 Vapaaehtoisten päivää juhlistettiin Suomessa 4.12., jolloin palkittiin myös Vuoden vapaaehtoinen 2020. Vapaaehtoisten päivä nivoutui yhteen Vuoden vapaaehtoinen -kampanjan kanssa, ja kampanjat tukivat toisiaan.
- Vapaaehtoisten päivän kampanjalla kannustettiin vapaaehtoistoiminnan järjestäjiä kiittämään vapaaehtoisiaan, tarjoamaan vapaaehtoistoimintaa ja nostamaan esille vapaaehtoistoiminnan merkitystä. Vapaaehtoisia kannustettiin löytämään itselleen sopiva vapaaehtoistehtävä Vapaaehtoistyö.fi-sivustolta. Kansalaisareena tarjosi valmiita kuva- ja tekstipohjia somejakoja varten. Vapaaehtoisten päivän materiaalia julkaistiin myös ruotsiksi ja englanniksi.
- Kansalaisareenan Vapaaehtoisten päivään liittyvä somekampanja alkoi 1.12. Tekojen tiistaina ja jatkui joulukuun ensimmäisen viikon loppuun. Vapaaehtoisten päivänä julkaistiin myös Kansalaisareenan blogikirjoitukset Kuntaliiton ja SOSTEn blogeissa.
- Kampanjaan osallistui suuri määrä Kansalaisareenan jäsenyhteisöjä ja valikkoryhmiä, vapaaehtoistoiminnan tarjoajia ja vapaaehtoisia vapaaehtoistoiminnan eri toimialoilta. Vapaaehtoisten päivä näkyi laajalti sosiaalisessa mediassa ja oli Twitterissä Suomen puhutuimpia aiheita. Tunnisteella #vapaaehtoistenpäivä twiitattiin joulukuun ensimmäisellä viikolla lähes 250 postausta.

Arviointi:

- Kansalaisareenan jäsenyhteisöt, valikkoryhmät ja vapaaehtoistoiminnan tarjoajat sekä monet yksittäiset vapaaehtoiset ovat vahvasti sitoutuneet Vapaaehtoisten päivän kampanjaan. Kansalaisareenan kuva- ja tekstipohjia hyödynnettiin somessa laajasti, ja sidosryhmät toivat esille vapaaehtoistoiminnan merkitystä myös omilla Vapaaehtoisten päivän kampanjamateriaaleillaan.
- Toimintasuunnitelmassa tavoitteena oli järjestää Vapaaehtoistoiminnan messut syyskuussa Musiikkitalolla. Messujen suunnittelu käynnistyi alkuvuodesta. Koronapandemian vuoksi Kansalaisareena ennakoi, että yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvät rajoitukset jatkuvat myös syksyllä, ja epävarmassa tilanteessa myös vapaaehtoistoiminnan järjestäjien on vaikea sitoutua tapahtumaan. Niinpä huhtikuussa tehtiin päätös tapahtuman peruuttamisesta.
- Kansalaisareena toteutti maaliskuussa yhdessä SOSTEn kanssa Vapaaehtoistoiminnan työpajan Laurean opiskelijoille Tikkurilan kampuksella. Tapahtumaan osallistui 10 vapaaehtoistoiminnan tarjoajaa ja 70 opiskelijaa. Myös marraskuulle valmisteltiin vastaavaa tapahtumaa, mutta tapahtuma peruuntui yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvien rajoitusten vuoksi.

4. Vapaaehtoistoiminnan käytänteet paranevat

4.1 Jeesaan – nuori vapaaehtoistoiminnassa -hankkeen materiaalit käyttöön

Jeesaan-hankkeessa kehitettiin toisen asteen oppilaitoksiin sopiva malli vapaaehtoistoiminnan kurssista sekä kurssiin sopivat opetusmenetelmät ja opetusmateriaalit. Kurssin sisältö ja opetusmenetelmät koottiin oppaaseen “Vapaaehtoistoiminnan kurssi - menetelmiä ja kurssirunko”. Kurssimallin pariin julkaistiin opettajille suunnattu opas “Osaamista vapaaehtoistyöstä - opettajien opas vapaaehtoistoiminnan kurssille”. Opettajan opas on kattava tietopaketti vapaaehtoistoiminnasta ja sen tarkoituksena on tukea opettajaa kurssin vetämisessä.

Lisäksi hankkeessa valmistui vuonna 2020 Nuorten vapaaehtoistyön käsikirja. Sen tarkoitus on toimia tukena toimijoille, jotka haluavat jatkossa kehittää omaa toimintaansa itsenäisesti.

Hankkeen aikana tuotettiin Jeesaan-vapaaehtoistoiminnan peli, joka on ollut keskeinen osa vapaaehtoistoiminnan kurssin opetusta. Hankkeessa kehitetyt Mette-pelit lahjoitettiin kouluille ja vapaaehtoistointaa tuottaville organisaatioille vuoden 2020 alussa.

5. Viestintä

Viestintä kytkeytyy kaikkeen Kansalaisareenan toimintaan ja on tärkeässä roolissa strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Kansalaisareenan viestinnän päätarkoituksena oli olla keskeinen vaikuttaja vapaaehtoistoiminnan verkostoissa Suomessa sekä edistää vapaaehtoistoiminnan ja -toimijoiden asemaa poliittisessa päätöksenteossa. Tavoitteena oli myös lisätä ja kehittää sekä vapaaehtoistoiminnan että Kansalaisareenan toiminnan houkuttelevuutta, tunnettuutta ja näkyvyyttä. Viestintää ohjasi toimintavuonna vuoden 2018 keväällä valmistuneet uusi viestintä- ja markkinointistrategia sekä järjestöstrategia.

Vapaaehtoistoiminnan ja Kansalaisareenan tunnetuksi tekemisessä painottuivat erityisesti media- ja markkinointiviestintä, vaikuttajaviestintä sekä tapahtuma- ja kampanjaviestintä. Kansalaisareena teki vapaaehtois- ja vertaistoimintaa tunnetuksi myös yhdessä Valikko- ja muun kumppanuusverkoston, vapaaehtoisen ja omaehtoisen toiminnan aktiivien, vapaaehtoiskeskusten, Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Valikkotoiminnan, Vapaaehtoistyö.fi:n ja Vuoden vapaaehtoinen -kampanjan viestinnästä kerrotaan luvuissa 2.1, 2.5 ja 3.3.

Viestintä oli ja on jatkuvaa, monikanavaista viestimistä Kansalaisareenan ja yhteistyökumppaneiden järjestämistä vapaaehtoistoiminnan keskeisistä kampanjoista ja webinaareista, vapaaehtoistointaan liittyvistä ilmiöistä sekä tutkimus- ja kehittämistuloksista. Media- ja vaikuttajaviestintää tehtiin sosiaalisessa mediassa, Kansalaisareenan nettisivuilla, Verkkoareenassa, uutis- ja verkostokirjeillä, tiedotteiden ja mediakontaktien avulla perinteisissä tiedotusvälineissä sekä julkisilla kannanotoilla, lausunnoilla ja mielipidekirjoituksilla.

Kansalaisareena piti vahvan asemansa yhteiskunnallisena vaikuttajana ja vapaaehtoistoiminnan edunvalvojana. Järjestö antoi kuusi kannanottoa ja lausuntoa, jotka koskivat arpajaislain uudistamista, vapaaehtoistoiminnan roolia ja järjestöjen toimintaedellytysten turvaamista koronakriisin keskellä, valtiovarainministeriön budjettiesitystä ja -leikkauksia, EU:n rakennerahastoja sekä vapaaehtoistoimintaan taattavia resursseja. Lisäksi Helsingin Sanomat julkaisi Kansalaisareenan, Opintokeskus Siviksen ja Kirkkohallituksen yhdessä laatiman mielipidekirjoituksen vapaaehtoistoiminnan merkityksestä koronakriisistä selviämässä. Kansalaisareena teki myös näkyvää vaikuttajaviestintää sosiaalisessa mediassa osallistumalla muun muassa SOSTEn Onneksi on joku -kampanjaan, jossa otettiin kantaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen tukia koskeviin leikkauksiin ja tehtiin näkyväksi vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallista merkittävyyttä.

Kansalaisareena hyödynsi myös asemaansa yhteiskunnallisena vaikuttajana koronapandemiasta tiedottaessa. Verkkoareenassa julkaistiin kirjoituksia ja blogeja vapaaehtoistoiminnasta ja sen tärkeydestä pandemian aikana. Koronapandemian alussa suuri määrä suomalaisia tarjosi asiointiapua koronavirustilanteen vuoksi erityisesti viruksen riskiryhmille ja karanteenissa oleville. Kansalaisareena laati yhdessä Siskot ja Simot ry:n sekä Kirkkopalvelut ry:n kanssa viranomais-suositukseen perustuvan asiointiohjeen avuntarjoajille. Ohje julkaistiin Kansalaisareenan sekä useiden muiden järjestöjen verkkosivuilla, ja ohjeesta tehtiin kirjoitus Verkkoareenaan. Ohje sai Kansalaisareenan somekanavissa yli 130 jakoa.

Kansalaisareenan Facebook-sivun seuraajien määrä kasvoi 3 376:een eli 12,9 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna (2 990 seuraajaa). Facebook-tykkääjien määrä puolestaan kasvoi 2 950:een eli 8,6 prosenttia, kun vuonna 2019 tykkääjien määrä oli 2 716. Myös Twitter-seuraajien määrä jatkoi kasvuaan: seuraajien määrä oli vuoden 2020 lopussa 2 585 eli kasvua edellisestä vuodesta oli 10 prosenttia (2 350 seuraajaa).

Kansalaisareenan Instagram-tilin seuraajamäärä kasvoi 1 139:een. Instagramissa julkaistiin 63 postausta, joka oli 31,3 prosenttia enemmän vuoteen 2019 verrattuna (48 postausta). Instagramissa julkaistiin muun muassa kolmella kielellä postausserja, jossa esiteltiin 28 Kansalaisareenan jäsenyhteisön toimintaa. Lisäksi sekä Instagramissa että Facebookissa ja Twitterissä viestittiin Vuoden vapaaehtoisesta 2020, Vapaaehtoisten päivästä, Vertaistuen päivästä ja Suuri Kiitos! -kampanjasta ja ne saivat laajalti huomiota; kampanjoiden postauksia myös jaettiin ahkerasti.

Loppusyksystä Kansalaisareena lanseerasi uudet verkkosivunsa yhteistyössä Muuks Creativen kanssa. Verkkosivu-uudistus pyrittiin toteuttamaan käyttäjälähtöisesti hyödyntäen erityisesti Vapaaehtoistyö.fi-sivuston palvelumuotoiluprosessissa opittuja toimintamalleja. Uudistuksessa korostuivat saavutettavuus, visuaalisuus, selkeä ulkoasu, looginen navigaatio ja polutus tärkeimpien kohderyhmien näkökulmasta sekä mobiilikäytettävyys (lähes puolet käyttäjistä käytti sivustoa mobiililaitteilla vuonna 2020).

Kansalaisareena.fi-sivuston lanseeraus ajoitettiin onnistuneesti ennen Vuoden vapaaehtoinen -kampanjan äänestysvaihetta, ja käyttäjämäärä olikin suurin 1.10. äänestysvaiheen ensimmäisenä päivänä. Vuoden aikana verkkosivujen suosituimpia sisältöjä olivat Vuoden vapaaehtoinen -kampanja, vapaaehtoistoimintaa englanniksi käsittelevä sivu, tapahtumat, Vapaaehtoisten päivä ja ohjeet koronapandemian aikana toimiville asiointiauttajille.

Kansalaisareenan kotisivujen kävijämääriä seurattiin Google Analytics -ohjelman avulla. Kotisivuilla oli toimintavuonna yksilöityjä käyttäjiä yhteensä 42142 ja katselukertoja yhteensä 188055. Odotetusti suurimmat kävijämäärät ajoittuivat syksyyn ja alkutalveen, jolloin myös tapahtumia ja kampanjoita järjestettiin enemmän (Kansainvälinen vertaistuen päivä, Vuoden vapaaehtoinen ja Vapaaehtoisten päivä).

Verkkoareenassa julkaistiin 31 kirjoitusta. “Vapaaehtoisuus on timanttista toimintaa” -blogisarjassa julkaistiin toimintavuoden aikana 9 kirjoitusta vapaaehtoisuudesta. Blogisarjan kirjoittajat olivat Humanistisen ammattikorkeakoulun avoimessa ammattikorkeakoulussa vapaaehtoistoiminnan johtamista opiskelevia oppilaita. Lisäksi Verkkoareenassa julkaistiin kirjoituksia muun muassa Vuoden vapaaehtoinen -kampanjasta, vapaaehtoistoiminnan roolista ja sen järjestämisestä koronakriisin aikana sekä Kansalaisareenan työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kirjoituksia. Kansalaisareenan vapaaehtoiset käänsivät 10 kirjoitusta Verkkoareenan ruotsinkieliseen versioon Nätarenaniin ja 17 englanninkieliseen Webarenaan. Verkkoareenan tilaajia oli 221.

Sekä uutiskirjeitä että mediatiedotteita lähetettiin kumpaakin 10 kappaletta. Ajankohtaisia uutisia julkaistiin Kansalaisareenan nettisivuilla 15 kappaletta. Suosituin julkaisu oli Nuorten vapaaehtoistyön käsikirja.

Arviointi:

- Kansalaisareena oli keskeinen vaikuttaja vapaaehtoistoiminnan verkostoissa Suomessa ja aktiivinen vapaaehtoistoimintaa koskevassa poliittisessä keskustelussa: Kansalaisareena antoi kuusi lausuntoa ja kannanottoa sekä tuotti mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomiin.
- Vapaaehtoistoiminnan ja -toimijoiden asemaa poliittisessä päätöksenteossa parannettiin muun muassa antamalla lausunto EU:n rakennerahastoista ja valtion budjettiesitykseen vaikuttamalla.
- Kansalaisareenalla oli tärkeä rooli koronapandemiasta tiedottamisessa vapaaehtoistoimintaan liittyen ja se osallistui yhteiskunnalliseen keskusteluun tuomalla esiin vapaaehtoistoiminnan merkitystä koronakriisistä selviämisessä.
- Vapaaehtoistoimintaa tehtiin entistä tunnetummaksi sekä houkuttelevaksi etenkin sosiaalisen median kanavien ja kampanjoiden avulla. Samalla Kansalaisareenan ja sen eri toimintojen tunnetuus lisääntyi.
- Sosiaalisen median (Facebook, Twitter, Instagram) seuraajien ja tykkääjien määrä jatkoi tasaista kasvuaan.

6. Henkilöstö, hallinto ja talous

6.1 Henkilöstö

Kansalaisareenassa työskenteli vuoden 2020 aikana seuraavat henkilöt:

- valikkotoiminnan suunnittelija Sini Hirvonen (15.3. saakka)
- Jeesaan-hankkeen projektisuunnittelija Aino Kostainen (1.1. - 31.1. ja 7.9. - 6.12.)
- Eve Lahikainen viestintäassistenttina (14.7. alkaen)
- Jeesaan-hankkeen projektipäällikkö Heli Lumiaro (31.1. saakka)
- valikkotoiminnan suunnittelija Pinja Nieminen
- Suomen Sosiaalifoorumin tapahtumakoordinaattori Taina Petrell (5.3. - 18.3. ja 1.8. - 31.8.)
- Outi Platan tapahtumakoordinaattorina Climate Aid -hankkeessa (31.1. saakka) ja valikkotoiminnan tapahtumasuunnittelijana (19.8. alkaen)
- Satu Puolitaival viestintäsuunnittelijana (30.4. saakka) ja Vapaaehtoistyö.fi:n projektisuunnittelijana (1.5. alkaen)
- Lia Pursiainen harjoittelijana (1.5. - 31.8.) ja viestintäassistenttina (23.11. alkaen)
- järjestösuunnittelija Annika Raveala (19.8. alkaen)
- viestintäpäällikkö Katja Reinikainen
- järjestöpäällikkö Marjo Salmela
- Suomen Sosiaalifoorumin viestintäkoordinaattori Elina Vainikainen (5.3. - 18.3. ja 1.8. - 31.8.)
- toiminnanjohtaja Elina Varjonen (31.12. asti) ja Anne Porthén perehdytys 17. - 12. - 31.12.2020
- Paula Vihiniemi tapahtuma-assistenttina (8.10. saakka) ja Jeesaan-hankkeen projektisuunnittelijana (9.10. - 15.12.)

Työntekijöiden kanssa pidettiin kehityskeskustelu sekä yhteinen ryhmäkehityskeskustelu. Erityisesti Covid19-pandemian johdosta työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin on kiinnitetty erityistä huomiota.

6.2 Hallinto

Kansalaisareenan hallitus vastasi järjestön toiminnasta vuonna 2020 yhdistyksen kokousten päätösten mukaisesti. Hallitus kokoontui 10 kertaa vuonna 2020, joista kolmen yhteydessä pidettiin myös henkilöstön ja hallituksen yhteinen kehittämisistunto. Yhteisissä istuinnoissa käsiteltiin yhdistyksen strategiaa ja työhyvinvointiin liittyviä asioita. Hallituksen jäsenten osaamista on hyödynnetty Kansalaisareenan toiminnassa monissa yhteyksissä.

Kansalaisareenan hallitukseen kuuluivat vuonna 2020 seuraavat henkilöt: Anne Porthén (puheenjohtaja), Antti Rajala (varapuheenjohtaja) (varajäsen Lasse Roiha), Esa Aunola (varajäsen Sirke Salmela), Cecilia Bergström (varajäsen Pia Pirhonen), Hanna Lipasti-Raulus (varajäsen Tapio Myllymaa) ja Sirpa Nevasaari (varajäsen Olga Liukkonen).

Yhdistyksen kokoukset pidettiin 16.4. ja 3.11. Kokouksissa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja hyväksyttiin Kansalaisareenan kannanotto järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytyksiin ja vapaaehtoistoiminnan rooliin ja merkitykseen liittyen.

6.3 Talous

Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEAn yleisavustuksen piirissä ovat Kansalaisareenan yleistoiminta sekä hankkeiden ja valikkoverkoston toimintojen yleiskulut. Yleisavustuksena yleistoimintaan saatiin 234 140 euroa. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattoreiden Valikkoverkostojen toimintaan saatiin 109 000 euroa. Nuorten vapaaehtoistoimintaa kehittävän Jeesaan-hankkeen STEA-avustuksesta vuodelta 2019 siirtyi 20 807,56 euroa vuodelle 2020.

Kansalaisareena sai 15 000 euroa avustusta OP-ryhmältä Hiiop100.fi-vapaaehtoistoiminnan välityspalveluun. Palvelua kehitettiin vuoden aikana ja se yhdistettiin Kirkkopalvelut ry:n ja Kansalaisareenan yhteiselle Vapaaehtoistyö.fi-alustalle syyskuussa.

Suomen sosiaalifoorumin järjestämistä varten tarkoitetut varat kulkivat Kansalaisareenan kautta. Lisäksi tuottoja tuli Kansalaisareenan omista julkaisuista ja jäsenmaksuista.

Climate Aid -hankkeen lopputyöt ajoittuivat tammikuulle, ja edelliseltä vuodelta siirtyi 8858 euroa vuoden kuluja vastaan.

Muutoin toiminnan rahoitus on pitkälti riippuvaista Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEAn rahoituksesta.